

gospodarske, obertnijske in národske.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 1. aprila 1857.

Dobrovoljen svét gospodarjem zavoljo gosenc.

(Konec.)

Razun imenovanih gosenc, ki so najhuje škodljivke sadnega drevja, ne moremo prezreti še več družih metuljkov in kebričkov (hroščičev), ki so tudi drevesom v kvar, in jih tedaj pokončati moramo. Čez zimo prebivajo radi v mahu, s katerim je drevó obrašeno, ali pa za kožo pod staro, z mahom prevlečeno skorjo na deblu, posebno blizo doli pri tléh, po spoknjah starih dreves ali med rogovilami po vejah.

Je pa teh kebričev več plemen tiste verste, ki z rivčkom oboroženi se štrigovci (Rüsselkäfer) imenujejo; med njimi je najhuji škodlivec štrigovec jabelčnega cve-tja (Apfelblüthen-Rüsselkäfer).

Da se ta merčes zatara, je treba, vès mah do čiste ga z dreves postergati in vse skup v ogenj vreči. (Za-tega voljo je tako dobro, v jeseni vse odrašene drevesa z apnom pobeliti, ktero vso gosencno zalego po deblu končá in metulje odvráča, ki v apnéno drevo nikoli zalege ne delajo).

Trud, ki ga ima sadjorejec s tem delom, mu desetkrat povrača obilniši pridelk.

Skleniti pa ne morem tega poduka, da bi še enkrat ne povzdignil svojega glasa za ptiče. Nobena reč gosenc bolj ne zmanjša in ne pokončá kakor nekteri ptiči, kateri so že od Boga za to namenjeni, ki jim je mergoljince v živež odločil. Dragi moj! godcom rad plačaš, da ti jo zagodejo, — mile ptičke, ki stokrat lepše pojejo kakor vsake gosle in bas, pa loviš in moriš, ki te zastonj s petjem svojem razveseljujejo in ti trebijo drevje najsilniših požeruhov. Če ne verjameš tega, poglej v verte, ki so blizo hoste; kjer je dosti takih ptičev, gosence nikoli drevja veliko ne poško-dovajo; — tam pa, kamor ti dobrotniki ne dojdejo, gosence cele verte pokončajo. Moder gospodar si še le pri-vaja kolikor more takih ptičkov na svoj vert, da mu čistijo sadúnosnice.

Končavši te verstice ponudim sadjorejcom, kakor druge leta tudi letos, jabelčnih in hruševih cepičev iz svojega verta v Šiški nad Ljubljano. Ferd. Schmidt.

Kmetijske skušnje.

(Murvina setev). Ker je sviloroja v Istri gotov in dober pridelk, imam poseben vert za murve; iz skalovja sem si ga napravil. Murve pa jaz takole sejem: Po sv. Petru, kadar začne murva zoreti, si nabere njenega zre-lega sadú; kateri ima polno zernja (semena), ga denem v vrečico (žakelj) in ga dobro ožmem. Sok vlijem v ste-klenice, da ga vinsko vrenje očisti; solnce ga pa v ocet (jesih) oberne. Tako je pričujoči ocet napravljen, ki ga Vam pošljem*). Seme in ožeti drop, kateri v vreči ostane, zmešam dobro z suho perstjo in skup posejem na pripravljeno gre-dico, ktero pokrijem z vlažno zemljo za pol palca debelo. Potem pa, ako ne dežuje — do 10. dneva vsaki dan tri-

*) Za dunajsko razstavo ga mora še 5 takih steklenic biti, če jih moremo kmalo dobiti. Vred.

krat polivam setev z mlačno vodo — enajsti in dvanajsti dan vse polno murvic že izleze. To se vé da se morajo mlade murvice čistiti in zalivati, da pred zimo okrepé. Sle-dečo pomlad jih v vertno šolo presadím. Kadar so za perst debele, jih o sv. Petru na okó cepim. Ne morem Vam po-pisati, kako naši kmetje po murvah in drugih drevescih po-praševajo; dasiravno imam vse polno drevesc, mi jih vsako leto vendar še zmanjka.

V Roču v Istri.

Urban Gollmayr, fajm.

(Nevaren pomoček zoper zajca je salo ali mast). S salom namazanega sadnega drevja se res zajec ne dotakne, ali salo samo ali s smodnikom ali s kakošno drugo rečjo zmešano, je drevesu ravno tako škodljivo kakor vsako oljnato mazilo, ker skorjo deblu tako zamaže, da ne more ne dihati ne hlapeti; tako namazano drevó hira in utegne sčasoma popolnoma vsahneti kakor bi človek poginil, če bi celega imeli dalje časa z oljem ali firnežem namazanega. Treba je tedaj, da umen gospodar obrača svoje oči zmiraj na dvé strani.

Sadjorejna šola v Idrii.

„Novice“ so gotovo razveselile slehernega domoljuba, ko so naznanile, da se ima že to pomlad začeti sadjorejna šola za preparande v Idrii. Kako po-trebna da je bila ta naredba za našo deželo, vedó najbolje „Novice“, ki obhodijo vso našo domovino, in vidijo toliko goličav, kjer bi lahko plenjalo žlahno sadje, — vidijo pa tudi marsikje gladovati ljudi, ki bi si utolažili mnogokrat lačni želodec, ako bi umeli drevje saditi, rediti in si ga v svoj prid in dobiček obračati. Kako lepo prilóžnost imajo torej posebno šolski učenci ne samo omikovati um svojih učencov in bistriti njih dušne zmožnosti, ampak tudi učiti jih in jim kazati, kako naj si skerbé za boljši kosček vsak-danjega kruha, da nam dobrotljiva zemlja ne bo rodila zgolj ternja in osata, ampak tudi okusnega sadja, čeravno s trudom pridelanega. Saj „brez muje se čevelj ne obuje“, pravi star pregovor.

Kakor pa se bo iz te sadjorejne šole izlival blagor po vsej deželi, kodar bodo hodili v njej izurjeni učenci, tako smemo upati, da bo ona še posebno koristila Idrii in njeni okolici. Zakaj ako se ozremo s pazljivi-m očesom po Idrijski dolini, in pogledamo nekoliko po kmetijah, po hišah, hlevih, vertih, njivah, travnikih, seno-žetih itd., moj Bog! na kako nizki stopnji je še ondišnje kmetovanje. Zdi se mi, kakor bi terdili besede unega, ki je sedem let plezal in po nesrečnem prekucljeji vzdihnil: „Naglica ni nikoli dobra“. Hiše — kakošne so sem ter tje! — hlevi tamni, pajčevnati, živina stoji na kupih gnoja, mnogokrat do vampa v blatu; gnojiša spira dež in prepeka solnce; po vertih malo drevja in še to kiljavo; po njivah ne vidiš novjših poterjenih plugov; za travnike in senožeti se gospodar ne zmeni več, kakor da jih enkrat ali dvakrat obrije s koso v letu. Za malo izjemkov je perstov le na eni roki preveč. Drugi kmetujejo, ka-kor so kmetovali njih starodavni dedje, brez ozira na to, da se preminjajo časi, množé ljudjé, ki imajo vsi usta